

ИЗВЕШТАЈ О НАУЧНОЈ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име
Датум и место рођења

Милић Зоран Јелена
28.8.1991. Прокупље

Основне студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет Ниш
Србистика
Дипломирани филолог
2010/2011.
2015.
9,5

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена
Научна област
Наслов завршног рада

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет Ниш
Мастер академске студије филологије, модул: српска и компаративна књижевност
Мастер филолог
2015/2016.
2016
10,00
Филолошке науке
ИСТОРИОГРАФСКА МЕТАФИКЦИЈА У РОМАНУ 'НЕВИДЉИВИ' АЛЕКСАНДРА
ГАТАЛИЦЕ

Докторске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Година уписа
Остварен број ЕСПБ бодова
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
Докторске академске студије филологије
2017.
120
10,00

ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	Јелена. З. Милић, 2020. Идентитет и контекст: уметничка слика града и људи у Матавуљевим београдским причама. <i>Језик, књижевност, контекст: тематски зборник радова</i> . Весна Лопичић, Биљана Мишић Илић (ур.). Ниш: Филозофски факултет, 2020, 663–676. [УДК 821.163.41.09-32; ISBN 978-86-7379-526-3]	M14

	Успостављајући корелације са савременим социолингвистичким теоријама и Бахтиновим концептом хронотопа, анализом хронотопа Београда тежимо да откријемо парадигматску условљеност идентитета јунака Матавуљевих београдских прича просторно-временским и културним контекстом српске престонице с краја деветнаестог и почетка двадесетог века. У раду се анализирају контекстуалне манифестације идентитета ликова, идентитети <i>других</i> , ликови дошљака и њихове перспективизације града.				
	Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	
2	Јелена З. Милић, 2020. Јавни и приватни живот у Матавуљевим београдским причама. <i>Philologia Mediana</i> : Годишњак за српску и компаративну књижевност. Год. XII. Бр. 12. Ниш: Филозофски Факултет, 523–542. [УДК 821.163.41.09-32] Теоријско-методолошку основу овог рада чини семиотичка теорија уметничког простора Јурија Лотмана. Анализа уметничког простора у београдским причама Симе Матавуља, утемељена је на два становишта која проблематизују тополошке функције <i>приватног</i> и <i>јавног</i> : 1. јавни простори могу бити препознати као простори тајанственог и скривеног; 2. простори дома и куће могу се тумачити као симболички простори отуђености и друштвеног ангажовања. У раду се показује да простори јавног и приватног функционишу као показатељи непросторних релација у тексту – менталних образаца, културолошких асимилација, политике пола, културе смрти, црквених модела и обичаја. При анализи сукоба између приватног и јавног домена, са циљем да одговоримо на питање (не)могућности усклађивања приватног и јавног деловања, указује се на проблеме који се због тих сукоба јављају, затим на жртве које јунаци приносе јавном животу и њихове напоре да простор интимног потисну, сакрију или очувају.				M51
	Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	
3	Јелена З. Милић, 2018. Истина, историја и фикција. Контрацињенични наратив у роману Невидљиви Александра Гаталице. <i>Филолог: часопис за књижевност, језик и културу</i> . Год. IX. Бр. 18, Универзитет у Бањој Луци: Филолошки факултет, 399–419. [УДК 821.163.41.09-31; ISSN 1986-5864] Полазећи од теорије о концептуалним интеграцијама (когнитивнолингвистичке аргументације Жила Фоконија и Марка Тарнера и когнитивнонаратолошке теорије Хилари Даненберг), као и теорије могућих светова Лубомира Долежела, рад анализира фикционалну интерпретацију фактографске грађе у роману <i>Невидљиви</i> Александра Гаталице. Анализа интертекстуалног контекста романа заснована је на: 1. Титовом писму Миловану Ђиласу; 2. књизи <i>Бојовна планина</i> Вилијема Дикина; 3. сведочењу Михајла Петровића о Куновом одношењу према имовини Бранка Поповића; 4. књизи <i>Позориште у окупираној Србији: Позоришна политика у Србији 1941–1944</i> Боре Мајданаца; 5. лексикографској одредници „декаденција, декаденца“ из <i>Речника књижевних термина</i> који је уредио Драгиша Живковић; 6. партији светских шампиона у шаху, Роберта Фишера и Ламсурена Миагмарсурена, (1967.); 7. одломку чланка Џона Расела из часописа <i>New York Times</i> .				M51
	Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	
4	Јелена З. Милић, 2018. Догађајност у идентитету: транссветовне верзије Марка Шагала у уметничкој аутобиографији ‘Мој живот’ и роману ‘Невидљиви’ Александра Гаталице. <i>Philologia Mediana</i> : Годишњак за српску и компаративну књижевност. Год. X. Бр. 10. Ниш: Филозофски Факултет, 285–299. [УДК 821.163.41.09-31; ISSN 1821-3332] Полазећи од типологије Хилари Даненберг која се односи на транссветовне идентитете књижевних ликова, у раду разматрамо односе одређених екстратекустуалних верзија lika Марка Шагала. У овом истраживању аналитички приступамо стратегијама којима су догађаји, особе и места описани у Шагаловој аутобиографији <i>Мој живот</i> , трансформисани у ентитете				M51

	<p>фикционалног света романа <i>Невидљиви</i> Александра Гаталице. Посебна пажња у овом раду посвећена је оним својствима историјског лика уметника и његовог живота која аутор мења уводећи их у фикционални свет дела.</p>				
	Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	
5	<p>Jelena Milić, 2018. Diskurs moći i moć diskursa u romanu 'Невидљиви' Aleksandra Gatalice. <i>Interkulturalnost: časopis za podsticanje i afirmaciju interkulturalne komunikacije</i>. Br. 15. Novi Sad: Zavod za kulturu Vojvodine, 72–82. [UDC 821.163.41-31.09; ISSN 2217-4893]</p> <p>Утемељена на ставовима Мишела Фукоа и Хејдена Вајта, анализа романа <i>Невидљиви</i> у овом раду усмерена је ка манифестацијама дискурса моћи и различитим контекстуалним условима његовог стварања. Наведени аспект књижевног дела сагледан је као тематска јединица, учинак читања и као важна наративна стратегија којом се уметнички интерпретира реални историјски контекст. У процесу рецепције поменутог романа, читалац се сусреће са вишеструким проблематизовањем истине чије се значење мења у зависности од контекста у ком се тумачи. Проблем истине најпре покреће реторички потенцијал контрачињеничног наратива, у чијим оквирима читалац тумачи сагласје фикционалних са чињеницама стварности. Наведени оквир обухвата и други план романескног промишљања истине: проблем истине као наметнутог знања који је у романескном свету присутан као тематска јединица, али и као учинак читања. Као такав он подразумева виртуелне наративе настале у процесу попуњавања празних места текста.</p>	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	M52
6	<p>Јелена З. Милић, 2018. Фикционализација историје и историзивање фикције: (де)конструисање дискурса историје у роману 'Невидљиви' Александра Гаталице (I). <i>Свеске: књижевност, уметност, култура</i>. Год. 28. Бр. 127, март, 40–46. [УДК 82.0 821.163.41.09-31; ISSN 1451–9976]</p> <p>Као релевантно интерпретативно полазиште за анализу романа <i>Невидљиви</i> у овом раду показао се новоисторијски приступ Мишела Фукоа и Хејдена Вајта, у чијим оквирима су разматрани односи између два дискурса који различито описују историју модерне уметности: званични историографски дискурс и дискурс Герасимове истине.</p>	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	M53
7	<p>Јелена З. Милић, 2018. Фикционализација историје и историзивање фикције: (де)конструисање дискурса историје у роману 'Невидљиви' Александра Гаталице (II). <i>Свеске: књижевност, уметност, култура</i>. Год. 28. Бр. 128, јун, 49–56. [УДК 82.0 821.163.41.09-31; ISSN 1451–9976]</p> <p>Овај рад је објављен као друга целина претходне студије и превасходно је посвећен стратегијама којима јунак-приповедач обликује садржај своје верзије историје, одбацујући притом платонистичку и аристотеловску традицију као две основне концепције стварања уметности. У наведеним оквирима, нарочито је сагледана функција епистоларне форме, метатекстуалног коментара, те фигура унутрашњег и спољашњег наратера. Поред наведеног, указује се на статус алтернативних верзија историје модерне уметности и контрачињеничних наратива у свету приче.</p>	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	M53
8	<p>Јелена З. Милић, 2018. Концептуална (ре)презентација догађаја. <i>Методолошки изазови историјске науке: тематски зборник међународног значаја</i>. Здравко Делетић и Далибор Елезовић (ур. и прир.). Косовска Митровица: Филозофски факултет универзитета у Приштини, 277–287. [930::81'42 821.163.41.09-31; ISBN 978-86-6349-109-0]</p> <p>Овај рад је претежно посвећен паралелном сагледавању два теоријска становишта којима се деконструишу модели формирања историографског дискурса. Реч је, наиме, о новоисторијском приступу Хејдена Вајта и Мишела Фукоа, и теорији о концептуалним интеграцијама у оквиру које издвајамо когнитивнолингвистичку аргументацију Жила Фоконија и Марка Тарнера, и когнитивнонаратолошку теорију Хилари Даненберг. Проналазећи у историографском дискурсу реторичке, ненаучне и структуре фикционалних жанрова, поменути савремени теоретичари разоткривају научно-објективну позадину дискурса историографије и указују на његов потенцијал за стварање алтернативних и контрачињеничних наратива. Упоредјујући наративе</p>	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	M14

	званичне историографије и њене алтернативне репрезентације у роману <i>Невидљиви</i> Александра Гаталице, у другом делу рада тежимо да потврдимо релевантност таквог полазишта, показујући како различити модели истина почивају на истим стратегијама обликовања знања.				
	Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	
9	<p>Јелена З. Милић, 2017. Плагирање антиципирањем (Пјер Менар, 'Дон Кихот', Сервантес). <i>Језик и (псеудо)особености</i>. Зборник радова са III међународног интердисциплинарног студентског скупа Карловачки дани слободне мисли одржаног од 2. до 4. јуна 2017. године у Сремским Карловцима. Андреа Ратковић (ур.). Сремски Карловци: Центар за афирмацију слободне мисли, 217–233. [УДК 81'1 81'255.4; ISBN 978-86-919377-4-4]</p> <p>Тумачећи кључне проблеме Борхесове приповетке <i>Пјер Менар, писац 'Дон Кихота'</i>, у раду разматрамо проблем оригиналне употребе језика у књижевноуметничком дискурсу, односе које он успоставља, као и Бајаров концепт <i>антиципираног плагијата</i>. Полазећи од Бајарове теорије (не)читања и његовог дефинисања плагијата, указујемо на садржаје које реципијент уноси у (свој) плагијат Менаровог/Сервантесовог текста, затим на факторе који неприметно уобличавају процес рецепције, као и на (псеудо)особеност читаочевог дискурса.</p>	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	M63
	Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	
10	<p>Јелена З. Милић, 2017. (Де)конструисање дискурса глобализације у роману 'Фо' Џ. М. Куџија. <i>Глобализација и глокализација: међународни тематски зборник</i>. Зборник радова са међународне научне конференције Глобализација vs. глокализација (конфликти у глобализирајућем друштву), одржане од 3–4. 6. 2017. године у Косовској Митровици. Урош Шуваковић, Оливера Марковић Савић и Владимир Чоловић (ур. и прир.). Косовска Митровица: Филозофски факултет Универзитета у Приштини; Београд: Српско социолошко друштво/ Институт за упоредно право/ Институт за политичке студије, 527–539. [УДК 821.111(680).09-31 Куџи Џ. М./ ISBN 978-86-63-49-083-3 (ФФКМ); ISBN 978-86-81319-11-6 (ССД); ISBN 978-86-7419-297-9 (ИПС)]</p> <p>У раду се, на примеру романа <i>Фо</i> Џ. М. Куџија сагледава начин на који дискурс може постати моћно средство за спровођење глобализације, али и начин на који се наведена стратегија моћи деконструише у контексту поменутог романа са (пост)колонијалном тематиком. Језичка политика, као важан елемент глобализма и очувања индивидуалног и националног идентитета, тумачи се у контексту постколонијалних студија Е. Саида, Ф. Фанона, А. Ападураја и Фукоовог дефинисања дискурса. Анализом односа између Крусое, Петка и Сузан у Куџијевом роману <i>Фо</i>, тежимо да укажемо на типове конфликта које намеће глобализирајућа култура. Водећи се Ападурајевим објашњењем термина <i>идеолук</i>, указујемо на концептуализовано представљање Петковог идентитета које почива на стереотипима и неиспуњеним когнитивним очекивањима.</p>	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	M14
	Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	
11	<p>Јелена З. Милић, 2016. Историографска метафикција у роману „Бели хотел” Доналда Мајкла Томаса. <i>Перцепције другог као другачијег</i> [Електронски извор]. Зборник радова са II међународног интердисциплинарног студентског скупа Карловачки дани слободне мисли одржаног од 3. до 5. јуна 2016. године у Сремским Карловцима. Књ. 2. Андреа Ратковић (ур.). Сремски Карловци: Центар за афирмацију слободне мисли, 194–203. [УДК 821.111-31.09; ISBN 978-86-919377-2-0]</p> <p>На наратолошкој и новоисторијској методолошкој основи, у овом раду су сагледане идеолошке импликације наратива историографске метафикције у роману <i>Бели хотел</i> Доналда Мајкла Томаса. Смисаоне импликације историографске метафикције истражују се преко ауторске интерпретације личности, догађаја и текстова који припадају историјској реалности, Фројдове психоанализе и теме Холокауста.</p>	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	M63
	Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО	
НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 5 радова, додати нове редове у овај део документа					
ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА КАНДИДАТА ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА ЗА ОДОБРАВАЊЕ ТЕМЕ					
Кандидат испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета да поднесе захтев за одобравање теме докторске дисертације					
		ДА	НЕ		

образложење

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА МЕНТОРА

Име и презиме, звање	Снежана М. Милосављевић Милић, редовни професор
Ужа научна област за коју је изабран у звање	Српска и компаративна књижевност (Теорија књижевности и Методологија науке о књижевности)
Датум избора	27. 01. 2015.
Установа у којој је запослен	Филозофски факултет у Нишу
Е-пошта	snezana.milosavljevic.milic@filfak.ni.ac.rs

Најзначајнији радови ментора из научне области којој припада тема докторске дисертације

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	Снежана Милосављевић Милић, „Временско искуство приче – ка ревизији атемпоралних аспеката текста“. У: <i>Jezik, književnost, vreme, Književna istraživanja</i> , Zbornik radova (ur. V. Lopičić, B. Mišić Ilić), Niš: Filozofski fakultet, (2017), стр. 33-45. – УДК 82.0, ISBN 978-86-7379-445-7	М 14
2	Snežana Milosavljević Milić, „Hronotop grada u romanu srpske moderne“ <i>Virtuelni narativ – ogledi iz kognitivne naratologije</i> / Sremski Karlovci - Novi Sad, Niš: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Filozofski fakultet, (2016), str.170-184. – ISBN 978-86-7379-420-4, ISBN 978-86-7543-325-5	М 14
3	Снежана Милосављевић Милић, „Негативни светови приче“, <i>Књижевна историја</i> XLVII 2015. br. 155, str. 57-82. UDK 82.0 ISSN 0350-6428	М 24
4	Snežana Milosavljević Milić, „Motiv katabaze i naratološki koncept sveta priče“. U: WIELKIE TEMATY KULTURY W LITERATURACH SŁOWIAŃSKICH 13, Tanatos 2, SLAVICA WRATISLAVIENSIA CLXVIII (Red. Elżbieta Tyszkowska-Kasprzak, Współpraca Gordana Đurdev-Malkiewicz, Mateusz Świetlicki, Dorota Żygadło-Czopnik), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 2019, str. 451-459. DOI: 10.19195/0137-1150.168.38 ISSN 0239-6661 (AUWr) ISSN 0137-1150 (SW)	М 14
5	Снежана Милосављевић Милић, „Жанровска преплитања у савременој српској књижевности – когнитивнонаратолошки угао“ У: <i>Међународни научни састанак Слависта у Вукове дане</i> , 46/2, МСЦ, Београд: Филолошки факултет, (2017), стр. 303-312. – ISSN 0351-9066	М 24

Менторства у последње три године

Р. бр.	Име и презиме докторанда, тема докторске дисертације, факултет/универзитет	Датум именов.	Датум одбране
1.	Мирјана Бојанић Ћирковић, <i>Типологија читалаца у романима Милорада Павића из угла савремених теорија читања</i> , Филозофски факултет Универзитета у Нишу	03.06.2015.	14.05.2018.
2.	Данијела Петровић, <i>Конструкција наративног идентитета у романима Давида Албахарија и Владимира Тасића насталим у Канади</i> , Филозофски факултет Универзитета у Нишу	25. 05. 2017.	02. 04. 2018.
3.	Нина Говедар, <i>Примјена савремених књижевнотеоријских приступа у настави књижевности на примјеру дјела Иве Андрића</i> , Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву	18. 02. 2020.	03. 07. 2020.
4.			

Ментор испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета

ДА НЕ

образложење

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ

Предлог наслова теме докторске дисертације	ХРОНОТОП БЕОГРАДА У УМЕТНИЧКОЈ ПРОЗИ СВЕТЛАНЕ ВЕЛМАР-ЈАНКОВИЋ
Научно поље	Српска књижевност
Научна област	Филолошке науке
Ужа научна област	Српска и компаративна књижевност

1. Предмет научног истраживања (до 800 речи)

Предмет истраживања овог рада је хронотоп Београда у уметничкој прози Светлане Велмар-Јанковић, са циљем ширег сагледавања ауторкиног дела у контексту поетике савремене српске књижевности.

У прегледу научних радова посвећеним књижевном стваралаштву Светлане Велмар-Јанковић уочава се изостанак студије која обухвата целокупан ауторкин романескни и приповедачки опус. Такође, у српској науци о књижевности још увек није урађена систематична студија на тему хронотопа Београда у књижевном опусу Светлане Велмар-Јанковић. Поред селективности у одабиру грађе, преглед досадашњих научних радова о ауторкином књижевном стваралаштву показује и селективност у одабиру истраживачких тема. У рецепцији дела Светлане Велмар-Јанковић изостаје систематична анализа простора и времена као оних елемената којима ауторка посвећује значајну пажњу у обликовању фикционалног света приче. Као потврду ове тврдње доносимо преглед најзначајнијих научних радова о прози Светлане Велмар-Јанковић.

Ниједна студија посвећена књижевном опусу ове ауторке за главну тему истраживања нема хронотоп Београда. Заступљени су текстови посвећени историографској монографији *Капија Балкана: брзи водич кроз прошлост Београда* која доноси историјски портрет града Београда. У оквиру социологије књижевности, објављена је студија *Промене у послератном Београду према романима наших писаца* ауторке Жељке Манић која је делимично посвећена уметничкој интерпретацији друштвеноисторијског контекста Београда након Другог светског рата у роману *Лагум*. До сада је објављена једна монографија о књижевности Светлане Велмар-Јанковић, *Светла Светлане Велмар-Јанковић* (2008) француског аутора Алена Капона (Alain Carpon). Ова књига делимично обухвата ауторкин опус, и то збирку прича *Процеп*, романе *Ожиљак*, *Лагум* и *Нигдина*, као и аутобиографску прозу *Прозраци*. Прва половина монографије посвећена је анализи књижевних ликова, док се њен други део претежно бави одређеним тематско-мотивским аспектима изабраног опуса, са посебним освртом на тему времена, издаје, зла, смрти, религије, таме и светлости.

У зборнику радова *Бездане светлости: О књижевном делу Светлане Велмар-Јанковић* (2012) уредник Михајло Пантић обједињује текстове који се надовезују на поетичка обележја ауторкиног опуса анализирана у ранијој критичкој литератури, међу којима су: стилске карактеристике, преплитање историјског и фикционалног наратива, однос између историје и идентитета ликова, интертекстуалне везе са старом српском књижевношћу. Из овог зборника издвајамо студију *Имагинарни Дорћол* ауторке Дуње Душанић као текст који анализира уметничко уобличавање Дорћола као градског топонима у истоименој збирци приповедака Светлане Велмар-Јанковић. Значајан допринос тумачењу опуса Светлане Велмар-Јанковић дали су темати *Дело Светлане Велмар-Јанковић* у часопису *Јефимија* (1994, стр. 9–71), затим *Књижевни портрет Светлане Велмар-Јанковић* у зборнику *Савремена српска проза* (1999, стр. 5–48) и темат *Светлана Велмар-Јанковић: Године заједништва* у часопису *Књижевност* (2009, стр. 30–78). Радови обухваћени овим тематима посвећени су претежно филозофским аспектима дела, његовим одређеним поетичким обележјима, жанровским релацијама са старом српском књижевношћу, анализи ликова и историјског контекста. У оквиру поменутог темата у часопису *Књижевност* објављен је текст *Београдски локатив. Цртице о приповедном устројству 'Улице Молерове'* аутора Ивана Радосављевића, као једина студија која је у целости посвећена приповеци „Улица Молерова“.

Како преглед досадашњих истраживања прозе Светлане Велмар-Јанковић показује изостанак студије која обухвата ауторкин комплетан прозни опус, селективност у избору грађе и тема, делимичну контекстуализацију у корпусу савремених књижевних теорија и изостанак студије о хронотопу Београда као важном елементу света приче у књижевности Светлане Велмар-Јанковић, ово истраживање се проширује на целокупан ауторкин романескни и приповедачки опус и сагледава га из угла теорије хронотопа.

1. У уводном делу одредити опсег значења и применљивости термина *хронотоп* у књижевнонаучним истраживањима. Дати преглед значајних ставова у теорији хронотопа, њихову контекстуализацију и корелацију са

савременим методама и теоријама (пре свега са наратологијом и студијама културе). Сходно овако формулисаном почетном циљу истраживања, у уводном делу рада се, најпре, пружа увид у генезу термина *хронотоп*.

2. У уводу другог дела рада, указати на географско-политички и историјски положај Београда, и показати како је њиме мотивисана тополошка заступљеност Београда у историји српске књижевности. Дати преглед и краћи приказ књижевних дела која су допринела да се хронотоп Београда издвоји као посебан тип хронотопа града у српској књижевности, до његовог уметничког обликовања у уметничкој прози Светлане Велмар-Јанковић.

3. У трећем сегменту рада, приступити анализи уметничког обликовања хронотопа Београда у уметничкој прози Светлане Велмар-Јанковић, примењујући теоријско-методолошку основу изложену у уводу. Указати на књижевне поступке којима се интерпретира историјски контекст Београда, као и на његову важност за изградњу света приче и карактеризацију књижевних јунака. Посебно истражити однос између историографске и фикционалне интерпретације догађаја и ликова, а затим протумачити семантичке и идеолошке односе који су успостављени транспонованем историјске реалности у фикционални свет књижевног дела. Упоредном анализом опуса Светлане Велмар-Јанковић указати на промене унутар ауторске поетике, као и на ауторкину тенденцију да начини дијахронијски, књижевни портрет Београда.

4. Након систематичног тумачења хронотопа Београда као важног сегмента стваралачког опуса Светлане Велмар-Јанковић, и у закључним разматрањима биће упућено на релевантност таквог полазишта. У складу са тим, наши циљеви у закључним разматрањима јесу: пружање увида у исходе претходно постављених циљева, извођење закључака о обележјима ауторкине поетике и давање критичке процене статуса књижевноуметничког стваралаштва Светлане Велмар-Јанковић у савременој српској књижевности.

5. Преглед генезе хронотопа Београда у историјскопоетичком контексту српске књижевности (XIX и XX век).

6. Интердисциплинарно истраживање доминантних карактеристика географског, политичког и историјског положаја Београда које се тополошки јављају у српској књижевности до његовог дијахронијског портрета у прози Светлане Велмар-Јанковић.

7. Анализирање улоге просторно-временских односа и хронотопа Београда у процесу конституисања значења књижевног дела као значајног поетичког аспекта прозе Светлане Велмар-Јанковић. Прецизно издавајање функција хронотопа Београда и књижевних поступака којима је он обликован.

8. Упоредна анализа коришћене историографске грађе и фикционалне интерпретације догађаја и ликова који се везују за хронотоп Београда у прози Светлане Велмар-Јанковић. Издавајање семантичких и идеолошких оквира који су успостављени транспонованем реалног простора и времена у фикционални свет књижевног дела.

9. Закључак истраживања.

2. Усклађеност проблематике са коришћеном литературом (до 200 речи)

Истраживање се заснива на литератури која се може класификовати у три групе: 1. Теоријска литература о хронотопу у науци о књижевности; 2. Теорије урбаних простора и града; 3. Рецепција дела Светлане Велмар-Јанковић у српској књижевној историографији и књижевној критици. Три круцијалне перспективе за проблематизовање концепта хронотопа, налазимо у његовим релацијама са филозофским и природним наукама, затим у доменима експлицитне (теоријске) и иманентне поетике (у просторно-временским аспектима у књижевним делима). Стога полазимо од промишљања времена и простора изван књижевног стваралаштва и теорије књижевности, у математици, физици, логици и филозофији, да бисмо након осврта на формулисање *хронотопа* у оквиру Ајнштајнове (Albert Einstein) теорије релативитета, пажњу усмерили на теорију хронотопа Михајла Бахтина (Михаил М. Бахтин) и њен апликативни потенцијал у књижевнотеоријским истраживањима. У теоријском осврту на просторно-временске односе поћи ћемо од њиховог статуса у оквиру Аристотелове (Αριστοτέλης) и нормативне поетике, да бисмо, потом, нарочиту пажњу посветили просторно-временском аспект у поетици реализма, и значају њене усмерености ка *реалном* времену и простору за теорију хронотопа. Потом ће бити анализирани елементи теорије хронотопа Јурија Лотмана (Юрий М. Лотман), као и статус просторно-временских односа у наратолошкој теорији Мари-Лор Рајан (Marie-Laure Ryan). Сагледаћемо типологију хронотопа Џеј Ладин (Jay Ladin) и концепт постмодерног хронотопа Пола Сметхарста (Paul Smethurst). Уводни део ће, такође, обухватити и аналитичко сагледавање времена и простора у филозофској мисли Анрија Лефевра (Henri Lefebvre), Мишела Де Сертоа (Michel

de Certeau), Едварда Релфа (Edward Relph), Едварда Соџе (Edward Soja), Марка Ожеа (Marc Augé), Пола Рикера (Paul Ricoeur), Гастона Башлара (Gaston Bachelard), Ернста Касирера (Ernst Cassirer), Жака Дериде (Jacques Derrida) и Мишела Фукоа (Michel Foucault). Како је у средишту нашег истраживања хронотоп Београда, методолошки оквир рада обухватиће и теорију простора града (тумачење града као текста и знаковног система у теорији Данијеле Ходрове (Daniela Hodrová), као и социолошки и културолошки концепт мегалополиса у теорији Освалда Шпенглера (Oswald Spengler), Патрика Гедеса (Patrick Geddes), Жана Готмана (Jean Gottmann) и Луиса Мамфорда (Lewis Mumford).

3. Циљеви научног истраживања (до 500 речи)

1. Дати свеобухватну анализу природе и функције хронотопа Београда у уметничкој прози Светлане Велмар-Јанковић.
2. Указати на типолошке аспекте хронотопа Београда, како у контексту историје нове српске књижевности, тако и с обзиром на типологију овог хронотопа у уметничкој прози Светлане Велмар-Јанковић.
3. Указати на интерпретативни, методолошки и епистемолошки потенцијал савремених теорија простора унутар књижевнонаучних истраживања.
4. Издвојити најрелевантније увиде у поетику наратива урбаних простора (и посебно, града), и понуђеним истраживањем основног корпуса грађе дати допринос тумачењу овог феномена.
5. Указати на токове континуитета и дисконтинуитета Београда као мотива, књижевног јунака и хронотопске доминанте у српској књижевности деветнаестог и двадесетог века, као и на његов историографски, идеолошки и уметнички статус.
6. Тумачењем хронотопа Београда у уметничкој прози Светлане Велмар-Јанковић дати шири допринос проучавању поетике ове ауторке, као и допринос историји рецепције и валоризацији дела Светлане Велмар-Јанковић у контексту српске књижевности двадесетог века.

4. Очекивани резултати, научна заснованост и допринос истраживања (до 200 речи)

Кроз анализу хронотопа Београда у уметничкој прози Светлане Велмар-Јанковић, истраживање ће указати на чврсту повезаност поетике Светлане Велмар-Јанковић са теоријом хронотопа.

Поред контекстуализације у оквиру савремених теорија хронотопа, истраживање даје допринос критичкој и научној рецепцији савремене српске прозе.

Свеобухватна анализа досадашње књижевнотеоријске мисли о хронотопу од његових нормативних, објективистичких, феноменолошких, семиотичких, рецепционистичких, до психоаналитичких, реторичких и когнитивних усмерења, пружиће српској науци о књижевности систематичан преглед теорије хронотопа.

Анализа досадашњих теорија хронотопа показује недостатак појмовних и термилошких решења за означавање различитих просторних релација и измештања у фикционалним световима књижевног текста. Ови аспекти књижевних текстова су тумачени у термилошким оквирима који се најпре односе на тумачење временских релација (какав је случај са терминима *анахронизам*, *парахронизам* и *прохронизам*), чиме је значај других контекстуалних релација (попут просторних) остајао у другом плану.

Прецизно издавајање функција хронотопа Београда и књижевних поступака којима је он обликован кроз историјски преглед српске књижевности, пружиће допринос истраживањима генезе хронотопа града у српској науци о књижевности. Истраживањем заступљености и карактеристика хронотопа Београда у историји српске књижевности потврдиће се његов статус релевантног литерарног топоса.

5. Примењене научне методе (до 300 речи)

У раду ће се примењивати теорија хронотопа, у корелацији са психоанализом, социолнгвистиком, деконструкцијом, наратологијом и студијама културе. Тумачење релација анализираних књижевног опуса са историографском грађом имаће интердисциплинарно и емпиријско усмерење.

Предложена тема се прихвата
неизмењена

ДА

НЕ

Коначан наслов теме **ХРОНОТОП БЕОГРАДА У УМЕТНИЧКОЈ ПРОЗИ СВЕТЛАНЕ ВЕЛМАР-ЈАНКОВИЋ**
докторске дисертације

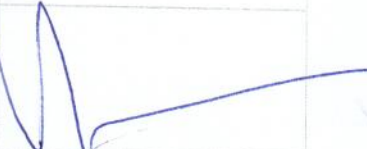
ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Предмет истраживања овог рада је хронотоп Београда у уметничкој прози Светлане Велмар-Јанковић, са циљем ширег сагледавања ауторкиног дела у контексту поетике савремене српске књижевности. Теорија хронотопа биће проблематизована кроз три круцијалне перспективе: кроз његове релације са филозофским и природним наукама, затим у доменима експлицитне (теоријске) и иманентне поетике (у просторно-временским аспектима у књижевним делима). Методолошко упориште рада чине Бахтинова и Лотманова теорија хронотопа, и њена феноменолошка, постструктуралистичка, постмодернистичка, когнитивна, рецепционистичка, психоаналитичка, социолошка и културолошка усмерења. Остваривањем наведених резултата, ово истраживање ће превасходно допринети синтетичном научном проучавању прозног стваралаштва Светлане Велмар-Јанковић. Оно ће, такође, дијахронијски приказати књижевни портрет Београда на мапи српске књижевности од деветнаестог века до његовог уобличавања у књижевном опусу Светлане Велмар-Јанковић, чиме ће дати допринос историји српске књижевности.

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Број одлуке НСВ о именовању Комисије **8/18-01-004/20-005**

Датум именовања Комисије **7. 7. 2020. године**

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Др Горан Максимовић, редовни професор	председник	
	Српска и компаративна књижевност	Филозофски факултет у Нишу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
2.	Др Снежана Милосављевић Милић, редовни професор	ментор, члан	
	Српска и компаративна књижевност	Филозофски факултет у Нишу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
3.	Др Драган Бошковић, редовни професор	члан	
	Српска књижевност	Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

.....